

शाकुन्तलिय पु० शकुन्तलाया अपत्यं ढक् । दुग्गन्ताकजे
शकुन्तलामंजे भरते ढडे जटा० ।

शाक्त लि० शक्तिदेवताऽस्य अण् । तन्त्रोक्ते शक्तिदेवतोपासके
तस्य प्रशंसा सुषुम्नालात० २पटले उक्ता “स्वर्गं मत्वं च
पाताले नास्ति शाक्तात् परः प्रियः । सौराष्ट्रं गाण-
पत्यानां वैष्णवानां तथैव च । शैवान्ते चैव शाक्तश्च
क्रमशः क्रमशः प्रिये !” “शाक्ता एव दिजाः सर्वे न
शैवा न च वैष्णवाः । उपासते यतो देवीं गायत्रीं पर-
माक्षराम्” निर्वर्णित० २पटले । “अस्त्राश्चाराधनं कृत्वा
नान्यस्याराधनं चरेत् । अन्यस्य करणाद्देवि ! योगिनी
शापमात्मभेत्” गम्भर्वत० । “तज्जन्या रजतं धार्यं स्वर्णं
धार्यं मनामया । एष एव कुशः शाक्तो न दर्भो वन-
सम्भवः” श्यामार० । [अमरः ।

शाक्तीक पु० शक्तिः प्रहरणमस्य ईकक् । शक्त्रा योद्धरि
शाक्य पु० शक-चञ् तत्र साधुः यत् । बुद्धे ।

शाक्यशब्दनिश्चितिरन्यथोक्ता यथा

“शाकद्वेषप्रतिष्ठा वासं यस्मात् प्रवर्तते । तस्मादि-
च्छाकुर्वंश्चास्ते भुवि शाक्या इति श्रुताः” भरतधृतवच-
नम् । इवमत्राख्यायिका पितृशत्रुः केचिदिच्छाकुर्वंश्रुता
सोतभवंशजकपिलसुनेरान्त्रमे योगाभ्यासाय शाकद्वेषे
जनवासाः शाक्या इति स्थातिमापन्नाः ।

शाक्यमुनि पु० शाक्यो मुनिः । बुद्धभेदे अमरः ।

शाक्यसिंह पु० शाक्यवंशे सिंह इव । बुद्धभेदे अमरः ।

शाक्र लि० शक्रस्येदं च देवताऽस्य वा अण् । इन्द्रस्य अश्विन
इन्द्रदेवताके हविरादौ । स्त्रियां ङीप् । शक्रस्य तुल्य-
पराक्रमः अक्षय्या अण् । शक्रस्य पराक्रमायां
दुर्गायाञ्च “इन्द्रास्यो इन्द्रजननी शाक्ती शक्रपराक्रमा”
देवीपु० ।

शाकर पु० शक-वर्य् स्त्रिये अण् । हवे हेमच० ।

शाख व्याघ्रो म्वा० पर० सक० सेट् ष्टिट् चङि न चङः ।
शाखति अशाखीत् ।

शाख पु० शाख-अच् । क्तिकाएव क्कन्दानुजे कुमारानु-
चरणभेदे “अग्निपुत्रः कुमारस्तु शरस्ये व्यजायत ।
तस्य शाखो विशाखश्च नैगमेयश्च पुत्रजाः” मत्स्यपु० ५ अ० ।
इत्यन्यपरिक्रमे सर्गस्थानीये अन्यांशभेदे शब्दच० । हस्त-
स्यांशभेदे (हाल) स्त्री अमरः । शपचानरे धराहो एवेदे-
कदेशे च स्त्री भेदि० । इत्यनिके विभः । ७३हांशभेदे च ।

शाखाकण्ठ पु० शाखाव्यापी कण्ठः कण्ठको यस्य । लु ही-

इत्ते राजनि० । [पुरे अमरः । शाखापुरादयोऽस्य

शाखानगर न० शाखेव नगरम् । मूलनगरसमीपस्थे जङ्-
शाखापित्त पु० शाखासु पित्तं यतः । पाणि पादादिद्वे-
शाखादाहे राजनि० । [स्त्रियां ङीप् ।

शाखामृग पुंस्त्री० शाखास्यो ऋगः पशुः । वानरे अमरः ।
शाखास्त्री स्त्री शाखास्यस्त्री । इच्छास्ते राजनि० ।

शाखारण्ड पु० शाखायां वेदशाखायां रण्डः तद्विहित
कर्मानाचरणत् । स्वशाखात्यजेनापरशाखोक्तकर्मकर्त्तरि
हेमच० । [राजनि० ।

शाखास पु० शाखाः वाञ्छत्येन सन्त्यस्य अच् । वानीरद्वे-
शाखाशिका स्त्री शाखाकृदा शिका मूलम् शाक० । वटा-
दीनां शाखाजाते मूले अमरः । शिफामारभ्य शाखा
युतायां गुड्यादिकतायाम् भरतः ।

शाखिन् पु० शाखाऽस्तस्य इति । इच्छे अमरः । श्वेदेक-
देशवति, इन्द्रभेदे, ४ स्तेच्छभेदे च भेदि० ।

शाखीट पु० शाख-व्याघ्रो खोटन् (श्राखोडा) इच्छे त्रिका०
स्त्रिये क । तत्रैव ।

शाङ्गिक पुंस्त्री० शङ्खसाङ्गिकारवलयनिर्माणं शिल्पस्य ङञ् ।
जातिभेदे (शाङ्गारी) अमरः स्त्रियां ङीप् । [रत्नमा०

शाङ्गुष्ठा स्त्री श्रुति शो-क शः अङ्गुष्ठ इव यस्याः । गुण्नायां
शाट पु० शट-चञ् । वस्त्रे अमरः । स्त्रीत्वमपि गौरा० ङीप् ।

शाटक पु० न० शट-एवञ् । वस्त्रे अमरः स्त्रीत्वमपि टाप् ।
शाट्यायन पु० इतिभेदे, तेन प्रोक्तम् अण् । २प्रकृतहोष-

कर्मणि वैगुण्यसमाधनार्थं विहिते होमभेदे न० भवदेवः ।
शाठ्य न० शठस्य भावः चञ् । शठतायाम् । [चङिन च्चुस्वः ।

शाड स्त्राघायां श्वा० श्वा० सक० सेट् । शाडते अशाडित ष्टिट्
शाण न० शण्येन निर्द्वन्द्वम् अण् । शण्यन्तनिर्मिते श्वस्त्रादौ

शण्य-दाने(तेजने) चञ् । (कष्टपाथर) २कषपाथणे
श्वस्त्रादीनां निकषणे तीक्ष्णकरणयन्त्रभेदे भेदि० । ४कर-
पत्ने (करात) विभः । पूमाषचतुष्कमाने भावम् ।

शाणजीव पु० शाणमाजीवति आ-जीव-अण् । अस्त्र-
तीक्ष्णताकारके शिल्पिनि हेमच० ।

शाणि पु० शण-इण् । १पट्टद्वेषे शब्दच० । शण्येन निर्द्वन्ता
इज् वा ङीप् । २शण्यनिर्मिते पट्टिकावस्त्रे श्वस्त्रिकद्वन्द्वे
च हेमच० । ३हस्तकटाक्षादिस्त्रचनायां शब्द० । पूवञ्-
सगुण्ये (तां) भेदि० ।

शाणित लि० शण्य-दाने (तेजने) णिच्-क्त । तीक्ष्णोक्तते ।
शाणीर न० शण्य-ना० ईरण् । शोण्यनदमध्यस्थतये विभः ।